

§ 346

**Antagande av riktlinje för krisberedskap och civilt försvar 2019-2022
Dnr KS/2019:683**

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige antar Riktlinje för krisberedskap och civilt försvar 2019-2022 daterad 2019-09-25

Sammanfattning av ärendet

Ett förslag till riktlinje för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2019-2022 har tagits fram. Riktlinjen kompletterar policyn för säkerhet och beredskap inom områdena krisberedskap och civilt försvar. Tillsammans kommer dessa dokument uppfylla kommunens åtagande att ta fram övergripande styrdokument enligt överenskommelsen mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Riktlinjerna beskriver inriktningen för kommunens arbete med krisberedskap och civilt försvar samt hur detta kopplar till kommunala mål, nationella mål och inriktningar samt globala mål. Riktlinjen innehåller även ambitioner för arbetet med geografiskt områdesansvar, en översiktlig planering för mandatperioden samt processen för kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys.

Att riktlinjerna behöver beslutas av kommunfullmäktige är ett avsteg från våra riktlinjer för styrdokument men är nödvändigt för att uppfylla kriteriet för styrdokument enligt överenskommelsen om kommunernas arbete med krisberedskap mellan MSB och SKL.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens tjänsteskrivelse, 2019-09-27

Riktlinje för krisberedskap och civilt försvar – Perioden 2019–2022, 2019-09-25

Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022, 2019-09-25

Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020, 2019-09-25

Beslutsgång

Ordförande Hans Forsberg (M) konstaterar att det finns ett förslag till beslut, kommunledningskontorets. Ordföranden (M) prövar förslaget och finner att arbetsutskottet beslutar enligt kommunledningskontorets förslag.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder och bolag

Beslut om antagande av riktlinje för krisberedskap och civilt försvar 2019-2022

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige antar Riktlinje för krisberedskap och civilt försvar 2019-2022 daterad 2019-09-25

Sammanfattning av ärendet

Ett förslag till riktlinje för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2019-2022 har tagits fram. Riktlinjen kompletterar policyn för säkerhet och beredskap inom områdena krisberedskap och civilt försvar. Tillsammans kommer dessa dokument uppfylla kommunens åtagande att ta fram övergripande styrdokument enligt överenskommelsen mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Riktlinjerna beskriver inriktningen för kommunens arbete med krisberedskap och civilt försvar samt hur detta kopplar till kommunala mål, nationella mål och inriktningar samt globala mål. Riktlinjen innehåller även ambitioner för arbetet med geografiskt områdesansvar, en översiktlig planering för mandatperioden samt processen för kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys.

Att riktlinjerna behöver beslutas av kommunfullmäktige är ett avsteg från våra riktlinjer för styrdokument men är nödvändigt för att uppfylla kriteriet för styrdokument enligt överenskommelsen om kommunernas arbete med krisberedskap mellan MSB och SKL.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens tjänsteskrivelse, 2019-09-27

Riktlinje för krisberedskap och civilt försvar – Perioden 2019–2022, 2019-09-25

Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022, 2019-09-25

Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020, 2019-09-25

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder och bolag

Albin Noreen

Specialist krisberedskap

Kungsbacka

Riktlinje för krisberedskap och civilt försvar

Perioden 2019–2022

Mål och inriktning

Kungsbacka kommun ska vara en trygg och säker kommun för alla som bor, vistas och verkar här.

Kommunens arbete med krisberedskap och civilt försvar utgår ifrån kommunens säkerhets- och beredskapspolicy, vision 2030 och våra fem kommunövergripande mål

- En attraktiv kommun att bo, verka och vistas i
- En hållbar utveckling och en hälsosam miljö
- Bästa företagsklimatet i Västsverige
- I Kungsbacka utvecklas vi hela livet
- Ett medskapande samhälle och en öppen attityd

Krisberedskap

Förutom kommunens egna mål utgår arbetet från samhällets skyddsvärden. Skyddsvärdena utgår ifrån mål formulerade av riksdagen och regeringen och kan sammanfattas i fem punkter:

- Människors liv och hälsa
- Samhällets funktionalitet
- Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter
- Miljö och ekonomiska värden
- Nationell suveränitet

Arbetet kopplar även till de globala hållbarhetsmålen och agenda 2030. Arbetet är direkt relaterat till mål 11 om hållbara städer och samhällen, mål 13 om att bekämpa klimatförändringarna samt mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen.

Civilt försvar

Syftet med civilt försvar är att inför och under höjd beredskap värna civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt bidra till Försvarmaktens förmåga att möta ett väpnat angrepp. Kommunens arbete med civilt försvar bygger på krisberedskapen.

Överenskommelser om kommunernas krisberedskap och civilt försvar

Kungsbackas arbete med krisberedskap och civilt försvar ska uppfylla överenskommelserna om kommunernas krisberedskap och civilt försvar mellan MSB och SKL.

Inriktning

Krisberedskapsarbetet i stort ska utgå från

- En bred hot- och riskbild, så kallad ”*all hazards approach*”
- Identifierade sårbarheter i kommunens risk- och sårbarhetsanalys
- Prioriterade samhällsviktiga verksamheter i kommunens risk- och sårbarhetsanalys

Särskilt fokus för mandatperioden ska vara

- Sårbarheter kopplade till tekniska försörjningssystem så som el, vatten, bränsle och kommunikationssystem
- Kontinuitetshantering för samtlig samhällsviktig verksamhet. Prioriterat är
  - verksamheter som omfattas av NIS-direktivet¹
  - verksamheter relaterade till människors liv och hälsa

Arbetet ska samordnas med andra aktörer så som Länsstyrelsen, Räddningstjänstförbund, angränsande kommuner och privata aktörer när det bedöms som lämpligt.

Geografiskt områdesansvar

Kommunens ambitioner inom geografiskt områdesansvar under perioden 2020 – 2023 är

- Att utöka samverkan med aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område, med särskilt fokus på
  - a. Energi
  - b. Livsmedel
  - c. Drivmedelsförsörjning
  - d. IT/tele
- Att utöka samverkan med frivilliga försvarsorganisationer
- Att utöka samverkan med civilsamhället och näringsliv kring krisberedskap
- Att arbeta förebyggande med information och dialog riktat till invånarna i kommunen

Grunden i det geografiska områdesansvaret är att identifiera aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område. Kommunen ska etablera regelbunden kontakt med lokala samhällsviktiga verksamheter för en effektiv samverkan.

Planering för mandatperioden

Process för risk- och sårbarhetsanalys

Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalysen är prioriterat och utgör utgångspunkten för det kommunala krisberedskapsarbetet.

---

¹ NIS-direktivet ställer krav på säkerhet i nätverk och informationssystem. Reglerna omfattar leverantörer av samhällsviktiga tjänster och vissa digitala tjänster.

Samtliga kommunala förvaltningar, bolag och stiftelser som bedöms bedriva samhällsviktig verksamhet ska medverka i arbetet med kommunens risk- och sårbarhetsanalys.

Externa aktörer ska bjudas in att delta i arbetet när det bedöms som lämpligt. Framför allt gäller detta aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet i kommunen.

Processen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalys bygger på processen enligt *Handbok för kommunalt RSA-arbete* framtagen av Totalförsvarets forskningsinstitut och Länsstyrelsen Västra Götalands län. Processen är cyklisk och kan schematiskt beskrivas enligt bilden till höger.

Arbetet med åtgärder inom krisberedskap och RSA följs upp årligen. Utvärdering av arbetet ska utföras inför en ny analysomgång.

Övrig planering

Planeringen av arbetet utgår från mål och inriktningar i detta dokument. Kommunens planering ska uppfylla överenskommelserna för kommunernas krisberedskap och civilt försvar. I dagsläget behöver följande planer tas fram eller uppdateras.

Oljeskyddsplan. Kommunens oljeskyddsplan behöver ses över och uppdateras med hänsyn till en uppdaterad regional oljeskyddsplan samt förändrade förutsättningar och riskbild.

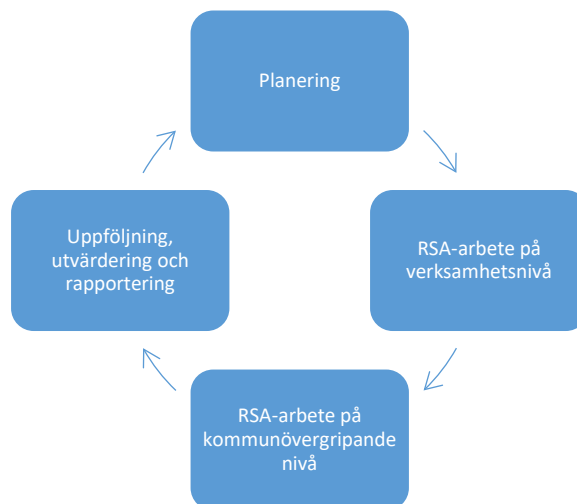
Nödvattenplan. Kommunen behöver ha en ajourhållen och användbar nödvattenplan.

Styrel. Under mandatperioden kommer styrels planeringsomgång 2019–2021 genomföras.

Kärnenergiberedskap. Kommunen behöver uppdatera planering avseende kärnenergiberedskapen på grund av förändringar av beredskapszonerna för Ringhals kärnkraftverk.

Säkerhetsskydd. Kommunen behöver stärka arbetet med säkerhetsskydd och genomföra en säkerhetsskyddsanalys enligt överenskommelsen om civilt försvar.

Krigsorganisation och krigsplacering. Kommunen behöver arbeta med planer för att kunna bedriva verksamhet under höjd beredskap. Arbetet kommer genomföras enligt överenskommelsen om civilt försvar.

Beslutad av: Kommunfullmäktige, XXXXX § XX

Gäller från: 01 xxx 20xx

Ansvarig förvaltning: Kommunstyrelsens förvaltning

Kontakt: Kungsbacka direkt 0300-83 40 00, info@kungsbacka.se

Kungsbacka kommun, 434 81 Kungsbacka
kungsbacka.se

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Diariernr
MSB 2018-09779
SKL 18/03101

1 (16)

Överenskommelse om kommunernas krisberedskap

2019-2022

Innehållsförteckning

1. Överenskommelse	3
2. Utgångspunkter	4
3. Villkor för användning av ersättningen	5
4. Ersättning	6
5. Uppgifter och stöd	7
5.1 Generellt stöd	7
5.2 Risk- och sårbarhetsanalys	8
5.3 Planering	9
5.4 Geografiskt områdesansvar	12
5.5 Utbildning och övning	13
5.6 Rapportering	14
6. Riktlinjer för redovisning och uppföljning	15
6.1 Redovisning	15
6.2 Uppföljning	15
6.3 Hantering av sparande från föregående år	15
6.4 Principer för när ersättningen kan reduceras eller falla bort	16

1. Överenskommelse

Denna överenskommelse mellan staten, företrädd av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) reglerar ersättning och uppgifter och därtill kopplat stöd för kommunernas arbete med krisberedskap under perioden 2019-2022.

Kommunerna, länsstyrelserna och MSB ska arbeta tillsammans för att öka samhällets krisberedskap på lokal nivå. En god utveckling av krisberedskapen ska bygga på ett nära samarbete mellan staten, SKL samt kommunerna.

Uppgifterna utgår från:

- lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)
- förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH)
- kommunallag (2017:725)

Överenskommelsen utgår från 5 kap. LEH där det anges att kommunerna skall få ersättning av staten för kostnader för förberedande uppgifter som de utför enligt 2 kap. LEH. Den statliga ersättningen avser de specifika uppgifter som regleras i LEH och denna överenskommelse. Ersättningen ska utgöra ett komplement till kommunens egen finansiering av arbete med krisberedskap.

Överenskommelsen är en justering av det tidigare avtalet från 2013 mellan MSB och SKL, dnr MSB 2012-5541, SKL 12/6159. Denna justerade överenskommelse ersätter det tidigare avtalet från och med 1 januari 2019.

Denna överenskommelse gäller tillsvidare men kan justeras eller sägas upp, dock tidigast från och med 2023. Justering och uppsägning kan dock ske innan 2023 om det föranleds av ändring eller upphävande av LEH eller FEH. Vid uppsägning eller ändring av överenskommelsen ska detta ske i samordning med eventuella övergångsbestämmelser i lag och förordning. Avsikten är att en ny överenskommelse från och med 2023 ska reglera kommunernas arbete med både krisberedskap och civilt försvar.

Stockholm den 16 oktober 2018

Stockholm den 16 oktober 2018

MSB

SKL

Dan Eliasson

Vesna Jovic

2. Utgångspunkter

Extraordinär händelse

Kommunens åtaganden enligt LEH utgår från begreppet *extraordinär händelse i fredstid* som det är definierat i 1 kap. 4 §:

”Med extraordinär händelse avses i denna lag en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting.”

Krisberedskap omfattar mer än LEH

Kommunens arbete med krisberedskap omfattar mer än arbetet med uppgifterna i LEH. För att fullgöra åtagandena enligt LEH och annan lagstiftning, till exempel socialtjänstlagen och lagen om skydd mot olyckor, förutsätts att kommunen kontinuerligt bedriver ett grundläggande arbete med krisberedskap. Det är upp till kommunen själv att finansiera de ytterligare förberedelser och åtgärder som kommunen bedömer nödvändiga. Ersättningen ska inte användas för till exempel brottsförebyggande arbete eller internt skydd.

Den förmåga som byggs upp för att hantera extraordinära händelser kan även vara användbar vid händelser som inte är att betrakta som extraordinära. Statens ersättning till kommunerna är beräknad utifrån att den ska finansiera verksamhet som är till nytta för mycket omfattande och svåra händelser som allvarligt kan påverka kommunens verksamhet.

Civilt försvar

Den fredstida krisberedskapen utgör även grunden för det civila försvaret, det vill säga beredskapen för höjd beredskap och krig. Arbetet med civilt försvar regleras i *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* som avser perioden 2018-2020. Avsikten är att en ny överenskommelse från och med 2023 ska reglera kommunernas arbete med både krisberedskap och civilt försvar. Det innebär att *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* kan komma att förlängas eller revideras för perioden 2021-2022. Kommunen kan samordna arbetet med krisberedskap och civilt försvar, när det bedöms lämpligt.

Samhällsviktig verksamhet

Begreppet *viktiga samhällsfunktioner* har i denna överenskommelse ersatts med *samhällsviktig verksamhet* vars innebörd definieras i MSBFS 2015:5 eller annan författning som trätt i dess ställe.

3. Villkor för användning av ersättningen

Följande villkor gäller för den ersättning som kommunen får för genomförandet av uppgifterna i LEH och denna överenskommelse:

- Finansierade aktiviteter och åtgärder ska kunna härledas till uppgifterna i 2 kap. i LEH som består av risk- och sårbarhetsanalys, planering, geografiskt områdesansvar, utbildning och övning, samt rapportering.
- Finansierade åtgärder ska avse förberedande och förebyggande arbete. Åtgärder för att hantera en inträffad händelse ska inte finansieras med ersättningen.
- De vidtagna åtgärderna ska öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet, samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.
- Huvuddelen¹ av ersättningen kan användas för personalkostnader. Det gäller både grundbeloppet och verksamhetsersättningen. Personalkostnader kan fokuseras till en eller ett fåtal medarbetare (till exempel beredskapssamordnare), men de kan även fördelas till flera medarbetare i olika förvaltningar som arbetar med uppgifterna i överenskommelsen.
- Den statliga ersättningen ska endast användas för att finansiera arbete med krisberedskap. Om den statliga ersättningen används för att betala delar av lönen för en medarbetare som även arbetar med andra frågor, till exempel brottsförebyggande och internt skydd, är det viktigt att ersättningen endast används för att bekosta den del av tjänsten som avser krisberedskap.
- Ersättningen ska inte användas för större investeringar. Ett exempel på större investeringar är kommunala ledningsplatser. För ledningsplatser finns särskild medfinansiering att söka.
- Ersättningen ska inte användas för finansiering av Rakelabonnemang, då det genom överenskommelsen finns en subvention av abonnemangspriset.
- MSB och SKL ska i samverkan utforma mer detaljerade anvisningar om hur ersättningen får användas.

---

¹ Undantaget är den del av VMA-ersättningen som ska användas för att betala telematikabonnemang.

4. Ersättning

Ersättningen räknas upp årligen med konsumentprisindex (KPI).
Ersättningarna nedan anges i prisläge 2018 (januari 2018).

De fördelningsprinciper som baseras på invånarantal ska utgå från invånarantalet den 1 november året före utbetalningsåret. Ersättningen betalas ut av MSB senast den 30 juni respektive år efter fakturering från kommunen.

a) Grundbelopp

Grundbelopp för att hålla en funktion med erforderlig kompetens för samordning av kommunens uppgifter i krisberedskapssystemet.

Stockholm	3 500 000 kr
Göteborg	2 000 000 kr
Malmö	1 500 000 kr
Övriga kommuner >80 000 innevånare	560 000 kr
Resterande kommuner	318 000 kr

b) Verksamhetsersättning

För genomförande av uppgifterna planering, risk- och sårbarhetsanalys, geografiskt områdesansvar, utbildning och övning, samt rapportering utbetalas 17,25 kr per invånare. Hela denna ersättning får användas för lönekostnader.

c) Ersättning för utomhusvarning

Kommunen får en årlig ersättning som uppgår till 1 145 kr per ljudsändare i respektive kommun för att finansiera kostnader för drift och underhåll, samt för att genomföra kvartalsvisa tester av utrustningen.

d) Rakelsubvention

I syfte att stimulera kommunernas anslutning till det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel, och därmed öka förmågan till samverkan inom kommunen och mellan kommunen och andra aktörer vid en inträffad händelse, avsätts 27 mnkr per år för att subventionera kommunernas abonnemangspriser för Rakel under perioden enligt nedan:

- grundabonnemang i Rakel fastställs till 6 000 kr per år.
- telematikabonnemang för styrning av utomhusvarning (VMA) via Rakel fastställs till 625 kr per år.

Priset avser även kommunala bolag och kommunalförbund som bedriver verksamhet inom de kriterier som anges i förordning (2003:396) om elektronisk kommunikation.

5. Uppgifter och stöd

Här preciseras kommunernas uppgifter samt statens stöd till kommunerna. Uppgifterna som beskrivs i 2. kap i LEH delas in i följande verksamheter:

- risk- och sårbarhetsanalys
- planering
- geografiskt områdesansvar
- utbildning och övning
- rapportering

5.1 Generellt stöd

Det ligger i såväl kommunernas som statens intresse att den kommunala krisberedskapen utvecklas på ett bra sätt. En viktig förutsättning är att staten ger stöd till kommunernas arbete med krisberedskap. Utgångspunkten för stödet är att det ska ges av den nivå och aktör som är bäst lämpad för uppgiften och som kan göra det på det mest kostnadseffektiva sättet.

Nedan anges det generella stödet från MSB och länsstyrelserna till kommunerna.

MSB ska

- leda ett nationellt forum i syfte att utveckla den kommunala beredskapen. I detta forum kommer fokus vara att diskutera vilka åtgärder som bör vidtas för att utveckla kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- verka för samordning av stödet från centrala myndigheter och länsstyrelser, bland annat avseende metodutveckling.
- beakta det kommunala perspektivet vid initiering av forskning och studier inom krisberedskap.
- verka för att goda exempel i arbetet med krisberedskap sprids till kommunerna, till exempel från utvecklingsprojekt som finansierats av MSB.
- etablera en löpande analysprocess för den information som staten hämtar in från kommunerna avseende krisberedskap, som även inkluderar återkoppling av relevant information till kommunerna. MSB ska även utreda en självskattningsmodell för kommunernas krisberedskap.
- i samarbete med SKL och berörda myndigheter ta fram en handbok i kommunal krisberedskap som spänner över hela kommunens verksamhet.
- samla egna och andra myndigheters och aktörers stöd på en webbplats.
- utöva sitt särskilda ansvar för att stödja utvecklingen av den kommunala räddningstjänstens krisberedskap.

Länsstyrelsen

I förordningen (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter vid höjd beredskap framgår att länsstyrelsen ska vara sammanhållande för krisberedskapen inom sitt geografiska område, samt före, under och efter en kris verka för samordning och gemensam inriktning av de åtgärder som behöver vidtas. De ska särskilt stödja de aktörer som är ansvariga för krisberedskapen i länet när det gäller planering, risk- och sårbarhetsanalys, utbildning och övning, samt följa upp kommunernas tillämpning av LEH.

Länsstyrelserna bör samordna sin metodutveckling avseende stöd till kommunal krisberedskap, till exempel av metoder för skydd av samhällsviktig verksamhet och samverkan och ledning.

5.2 Risk- och sårbarhetsanalys

Lagtext

- Kommunen ska analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys (2 kap. 1 § LEH).

Kommunens uppgifter

- Kommunen ska bedriva ett arbete med risk- och sårbarhetsanalys som avser det geografiska områdesansvaret, kommunens organisation, samt berörda kommunala bolag och kommunalförbund.
- Kommunen ska använda underlaget från risk- och sårbarhetsanalysen i planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet, samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.
- Kommunen ska efter en inträffad kris utvärdera kommunens hantering, både med avseende på kommunens verksamhetsansvar och det geografiska områdesansvaret. Underlaget ska användas i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.

Förtydligande

- Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys kan, om kommunen finner det lämpligt, samordnas och integreras med det riskanalysarbete som sker i enlighet med annan lagstiftning, till exempel säkerhetsskyddslagen och lagen om skydd mot olyckor.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- ta fram en samlad verktygslåda med stöd för arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.
- med utgångspunkt i nationella riskanalyser utveckla stödmaterial så att information om de risker som MSB har analyserat kan användas i kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalys.
- ta fram vägledning för utvärdering av kommunens hantering av inträffade händelser.

Länsstyrelsen bör

- stödja kommunerna i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys. Det inbegriper såväl hur analyserna genomförs som hur resultatet tas om hand i planering av åtgärder för att uppnå bästa effekt.
- samråda med kommunerna om vad som ska betraktas som regionala respektive lokala risker. Länsstyrelsen bör vid behov involvera kommunerna i processen med att analysera och åtgärda de regionala riskerna.

5.3 Planering

Lagtext

- Kommunen ska, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser (2 kap. 1 § LEH).
- Fullmäktige ska anta reglementen om nämndernas verksamhet och arbetsformer (6 kap. 44 § kommunallag).
- Kommunstyrelsen ska i en instruktion fastställa hur kommundirektören ska leda förvaltningen under kommunstyrelsen. Instruktionen ska också fastställa kommundirektörens övriga uppgifter (7 kap. 2 § kommunallag).

Kommunens uppgifter

- Kommunen ska ta fram ett styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap. Styrdokumentet ska ange kommunens övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden och innehålla:
  - övergripande styrning av arbetet med krisberedskap i kommunala förvaltningar, bolag och kommunalförbund.
  - kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys.
  - kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar.
  - vilken planering avseende krisberedskap inom olika områden som kommunen ska ta fram eller uppdatera under mandatperioden.

- Kommunen ska ta fram ett reglemente för krisledningsnämnden.
- Kommunstyrelsen bör i instruktionen för kommundirektören ange vilka uppgifter som kommundirektören ska ha avseende krisberedskap.
- Kommunen ska ta fram en plan för hantering av extraordinära händelser. Planen ska innehålla:
  - hur kommunen ska organisera sig under extraordinära händelser.
  - hur kommunens organisation för krisledning ska bedriva samverkan och ledning i syfte att uppnå inriktning och samordning.
  - vilka lokaler med nödvändig teknisk utrustning för samverkan och ledning som disponeras vid extraordinära händelser.
- Kommunen ska ta fram en utbildnings- och övningsplan.

Förtydliganden

- Styrdokumentet:
  - ska beslutas av kommunfullmäktige.
  - kan samordnas med kommunens närliggande styrdokument för till exempel skydd mot olyckor, internt skydd, brottsförebyggande, samt informations- och cybersäkerhet.
  - får utformas och benämnas av kommunen så att det passar in i kommunens struktur för styrdokument.
- Reglementet för krisledningsnämnden ska beslutas av kommunfullmäktige.
- Planen för hantering av extraordinära händelser ska beslutas av lägst kommundirektören.
- Utbildnings- och övningsplanen ska beslutas av lägst kommundirektören.
- Styrdokumentet, reglementet för krisledningsnämnden, planen för hantering av extraordinära händelser, samt utbildnings- och övningsplanen ska vara beslutade senast 31 december under den nya mandatperiodens första år.
- Kommunstyrelsen bör i instruktionen för kommundirektören ta ställning till vilken roll som kommundirektören ska ha avseende kommunens arbete med krisberedskap. Rollen kan både avse det förberedande arbetet och kommunens organisation för krisledning. Kommundirektören behöver inte nödvändigtvis ha en specifik roll i krisberedskapen.

- Exempel på planering som kommunen bör ta fram eller uppdatera under mandatperioden kan gälla:
  - planering för personella och materiella resurser som kommunen behöver för att hantera extraordinära händelser (till exempel resursinventering, identifiering av möjliga förstärkningsresurser, samt planering för att ta emot förstärkningsresurser).
  - planering för specifika funktioner (till exempel krisstöd).
  - planering för specifika händelser (till exempel värmebölja, skogsbrand eller oljeutsläpp).
  - kontinuitetsplaner för kommunens samhällsviktiga verksamheter.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- i samarbete med SKL ta fram metodstöd om:
  - styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap.
  - utbildnings- och övningsplan.
- ta fram metodstöd om:
  - behovsanalys för förstärkningsresurser.
  - mottagande av förstärkningsresurser.
- uppdatera och utveckla stödet för kontinuitetshantering.

Länsstyrelsen bör

- stödja kommunerna med planeringen för att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid allvarliga störningar (identifiering, analys och skydd).
- stödja kommunerna i att ta fram en flerårig utbildnings- och övningsplan.
- tillsammans med kommunerna se över behovet av frivilligresurser inom länet.

5.4 Geografiskt områdesansvar

Lagtext

- Kommuner ska inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att (2 kap. 7 § LEH):
  1. olika aktörer inom kommunens geografiska område samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,
  2. de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas och
  3. information till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.

Kommunens uppgifter

- Kommunen ska ge aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område möjlighet att samverka i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför extraordinära händelser.
- Kommunen ska under en extraordinär händelse kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) på lokal nivå, i syfte att verka för samordning av olika aktörers åtgärder.
- Kommunen ska ta initiativ till att en samlad lägesbild tas fram i samband med en extraordinär händelse.
- Kommunen ska verka för att information till allmänheten vid en extraordinär händelse samordnas.
- Kommunens förberedelser inför extraordinära händelser ska ske i samverkan med närliggande kommuner och relevanta aktörer utanför det egna geografiska området. En förutsättning för att samverkan ska ske är att de externa aktörerna vill och kan samverka med kommunen.
- Berörda kommuner ska säkerställa att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) kan sändas via anläggningar för utomhusvarning genom att ljudsändare underhålls.

Förtydliganden

- En inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) består av företrädare för offentliga och privata aktörer samt frivilliga resurser som möts för att åstadkomma gemensam inriktning och samordning vid samhällsstörningar. Kommunen ansvarar för att erbjuda en mötesplats och att driva arbetet kopplat till ISF framåt. Här ingår till exempel att sammankalla, leda och dokumentera möten, samt följa upp överenskomna åtgärder.
- Kommunen kan samverka med andra kommuner om att stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- ta fram en samverkansmatris som beskriver vilka förutsättningar de viktigaste aktörerna inom krisberedskapen har för att samverka med kommuner i det förberedande och hanterande arbetet.
- ta fram en vägledning för inriktnings- och samordningsfunktion på lokal nivå.
- ta fram en praktisk vägledning för kommunens information till allmänheten vid extraordinär händelse.
- ta fram en vägledning för att skapa samlad lägesbild.

Länsstyrelsen bör

- stödja kommunerna i utvecklingen av det geografiska områdesansvaret på lokal nivå. Länsstyrelsen bör även bidra till en tydligare ansvarsfördelning och tolkning av de geografiska områdesansvaren på lokal och regional nivå.
- stödja kommunerna i implementering av *Gemensamma grunder för samverkan och ledning*.

5.5 Utbildning och övning

Lagtext

- Kommunen ska ansvara för att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid (2 kap. 8 § LEH).

Kommunens uppgifter

- Kommunen ska ha en regelbundet utbildad och övad krisorganisation. Även kommunens beredskapsfunktioner inom till exempel kommunalteknisk försörjning och krisstöd ska vara utbildade och övade.
- Kommunen ska genomföra och utvärdera minst två övningar under en mandatperiod. Kommunens krisledningsnämnd och tjänstemannaledning ska övas minst en gång per mandatperiod.
- Kommunen ska, i den utsträckning tillfälle ges, delta i planering, genomförande och utvärdering av samverkansövningar på regional eller nationell nivå som avser fredstida kriser.

Förtydliganden

- Övningsverksamheten ska beakta de brister som identifierats i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.
- Varje övning ska utvärderas avseende såväl styrkor som svagheter när det gäller kommunens egen krisberedskap och förmåga att samverka med andra aktörer.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- stödja andra centrala myndigheters framtagning av sektorsvisa övningar för regional och lokal nivå enligt konceptet *Öva enkelt*.
- i samråd med kommunala företrädare och länsstyrelser se över sitt utbildningsutbud gentemot kommunal krisberedskap. Utbildningsutbudet ska presenteras på ett samlat sätt.
- stödja kommunernas egen utbildningsverksamhet genom att ta fram utbildningsmaterial inom prioriterade områden.

Länsstyrelsen bör

- stödja kommunernas utbildnings- och övningsverksamhet, exempelvis genom att bedriva nätverk för utbildnings- och övningsansvariga.
- ta fram länets fleråriga övningsplan i samråd med länets kommuner.
- samla nya krisledningsnämnder och kommunstyrelser för att informera om deras ansvar vid extraordinära händelser, respektive vid höjd beredskap.

5.6 Rapportering

Lagtext

- Kommunen ska hålla den myndighet som regeringen bestämmer informerad om vilka åtgärder som vidtagits enligt detta kapitel och hur åtgärderna påverkat krisberedskapsläget (2 kap. 9 § LEH).
- Kommunen ska vid en extraordinär händelse i fredstid ge den myndighet som regeringen bestämmer lägesrapporter och information om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade åtgärder (2 kap. 9 § LEH).

Kommunens uppgifter

- Kommunen ska ha förmågan att ta emot och dela information med berörda krisberedskapsaktörer med stöd av den teknik och metodik som tillämpas nationellt och regionalt för samverkan och ledning vid samhällsstörningar (till exempel WIS och Rakel).
- Kommunen ska ha förmåga att ge länsstyrelsen en samlad rapport om läget i kommunen vid en extraordinär händelse.

Statliga myndigheters stöd

Länsstyrelsen bör

- ta fram metodstöd för kommunernas rapportering till länsstyrelsen.

6. Riktlinjer för redovisning och uppföljning

6.1 Redovisning

Ersättningen under perioden delas upp och utbetalas årsvis till kommunen. Ersättningen ska användas till uppgifterna i LEH och denna överenskommelse.

Kommunen ska årligen redovisa för länsstyrelsen hur ersättningen har använts under föregående år. Redovisningen omfattar både ekonomisk och verksamhetsrelaterad dokumentation av genomförda aktiviteter. I kommunens redovisning matchas intäkten under perioden med kostnader som uppstått som en följd av överenskommelsen.

MSB och SKL ska i samverkan utforma mer detaljerade anvisningar om hur ersättningen får användas och hur redovisningen ska ske.

6.2 Uppföljning

MSB

Enligt FEH har MSB ansvar för att bestämma och betala ut ersättning till kommunerna inom ramen för vad regeringen årligen beslutar, samt på förslag från länsstyrelsen besluta att ersättningen ska reduceras eller falla bort.

MSB ska verka för att länsstyrelsernas uppföljning gentemot kommunerna samordnas. MSB kommer i samarbete med länsstyrelserna och SKL ta fram en metod för uppföljning av överenskommelsen. Vidare kommer MSB att följa upp länsstyrelsernas stöd och uppföljning gentemot kommunerna.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen ska följa upp tillämpningen av LEH och denna överenskommelse. Länsstyrelsen kan enligt FEH föreslå för MSB att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort för en kommun som inte fullgjort sina uppgifter.

6.3 Hantering av sparande från föregående år

Hela ersättningen ska användas till uppgifterna i LEH och denna överenskommelse. Att spara en del av ersättningen till kommande år i syfte att genomföra åtgärder inom ramen för denna överenskommelse är möjligt, så länge det finns en plan för hur de medel som sparas ska användas. Om hela ersättningen inte har använts under året ska kommunen i den årliga uppföljningen motivera varför, samt redogöra för hur kommunen planerar att använda oförbrukade medel kommande år.

6.4 Principer för när ersättningen kan reduceras eller falla bort

Länsstyrelsen ska uppmärksamma kommunen på de brister som identifierats i uppföljningsarbetet. Kommunen ska med stöd av länsstyrelsen upprätta en åtgärdsplan för hur bristerna ska hanteras.

Länsstyrelsen kan i enlighet med FEH föreslå för MSB att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort. MSB fattar beslut om reducerad ersättning utifrån länsstyrelsens rapportering. Hur mycket som ska reduceras eller falla bort avgörs från fall till fall. Reduktionen av kommunens ersättning ska stå i proportion till hur stor del av arbetet som utförts.

Följande principer ligger till grund för beslutet om att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort:

- om en kommun inte fullgör sina uppgifter kan en del av ersättningen reduceras eller falla bort,
- om ersättningen finansierar annan verksamhet än den som är beskriven som ersättningsgill i LEH eller denna överenskommelse kan en del av ersättningen reduceras samt
- om kommunens
  - sammanlagda sparande av ersättningen överstiger 10 procent av den årliga ersättningen
  - och utgör mer än 200 000 kr
  - och kommunen inte har en plan för hur sparandet ska användas under kommande år, så kan delar av ersättningen reduceras.

MSB:s beslut om reducerad ersättning kan överklagas i enlighet med 8 kap. 1 § LEH. Formerna för överklagande samt fastställande och beräkning av överklagandetid hänvisas till förvaltningslagen (2017:900).

Om en kommun 12 månader efter mandatperiodens sista år har oförbrukade medel ska dessa återbetalas till MSB.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Diariernr
SKL 18/01807
MSB 2018-05681

1 (13)

Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar

2018-2020

Innehållsförteckning

1. Överenskommelse	3
1.1 Målbild för perioden 2018 till 2020.....	4
1.2 Ersättning.....	4
1.3 Myndigheternas stöd till kommunerna.....	5
1.4 Kristidsverksamhet	5
2. Prioriterade uppgifter	6
2.1 Kompetenshöjning gällande totalförsvaret	6
2.2 Säkerhetsskydd.....	7
2.3 Krigsorganisation och krigsplacering	8
3. Övriga uppgifter	9
3.1 Ledningsansvar	9
3.2 Geografiskt områdesansvar	10
3.3 Rapportering.....	11
Bilaga 1 – Ersättning	12
Bilaga 2 - Uppföljning	13

1. Överenskommelse

Denna överenskommelse mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) reglerar ersättning och uppgifter och därtill kopplat stöd för kommunernas arbete med civilt försvar under perioden 2018-2020. Åtgärderna ska påbörjas och i vissa fall genomföras under perioden 2018 fram till 31 december 2020.

Kommunerna, länsstyrelserna och MSB ska arbeta tillsammans för att öka samhällets robusthet och beredskap på lokal nivå. En god beredskapsutveckling ska bygga på ett nära samarbete mellan staten, SKL samt kommunerna.

Uppgifterna utgår från:

- lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)
- förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH)
- säkerhetskyddslagen (1996:627) och den kommande säkerhetskyddslagen (2018:585)

Utgångspunkten för arbetet med civilt försvar är krisberedskapen. *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* är ett komplement till *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap* diarienummer SKL 12/6159 och MSB 2012-5541.

Överenskommelsen utesluter inte arbete med andra åtgärder avseende förberedelser för och verksamhet under höjd beredskap (civilt försvar) enligt LEH. Denna överenskommelse reglerar de förberedelser som kommunen ska vidta inför höjd beredskap. Överenskommelsen reglerar inte förhållanden mellan stat och kommun vid höjd beredskap. Detta förhållande regleras enligt lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap.

Denna överenskommelse gäller från och med undertecknat datum och tillsvidare men kan justeras eller sägas upp, dock tidigast fr.o.m. 2021. Justering och uppsägning kan även ske om det föranleds av ändring eller upphävande av LEH eller FEH. Vid uppsägning eller ändring av överenskommelsen ska detta ske i samordning med eventuella övergångsbestämmelser i lag och förordning.

Stockholm den 19 juni 2018

Stockholm den 19 juni 2018

MSB

SKL

Dan Eliasson

Vesna Jovic

1.1 Målbild för perioden 2018 till 2020

Enligt regeringens försvarspolitiska inriktning 2016-2020 ska planeringen för civilt försvar återupptas. Det civila försvaret syftar till att samhället ska fungera vid höjd beredskap och krig i Sverige. Civilt försvar bedrivs inom ramen för verksamheten i statliga myndigheter, kommuner, landsting, privata företag och frivilligorganisationer. Det civila och militära försvaret bildar tillsammans totalförsvaret.

Målet för det civila försvaret är att:

- Värna civilbefolkningen
- Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- Bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld

Alla kommuner ska påbörja arbetet avseende de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap (beredskapsförberedelser) så att de på sikt kan fullgöra sin uppgift inom totalförsvaret i händelse av krigsfara och krig.

Prioriterade uppgifter för kommunerna under perioden är:

- Kompetenshöjning gällande totalförsvaret
- Säkerhetsskydd
- Krigsorganisation och krigsplacering

Arbetet med de prioriterade uppgifterna kompetenshöjning gällande totalförsvaret och säkerhetsskydd ska genomföras under perioden 2018 till 2020-12-31. Arbetet med framtagande av krigsorganisation och krigsplacering av personal ska vara påbörjat men behöver inte vara avslutat till 2020-12-31.

Statens förväntningar på kommunens arbete ska stå i paritet med den ersättning som kommunen erhåller.

1.2 Ersättning

De ekonomiska medlen fördelas på ett sådant sätt att alla kommuner kan komma igång med arbetet med beredskapsförberedelser. En del av de ekonomiska medlen styrs till kommuner som ligger i eller i anslutning till militärstrategiskt viktiga områden.

Kommunerna är placerade i två kategorier:

Kategori 1: Kommuner som ligger i eller i anslutning till militärstrategiskt viktiga geografiska områden i händelse av en säkerhetspolitisk kris eller krig

Kategori 2: Övriga kommuner

Kommuner i kategori 1, som erhåller en högre ersättning, ska hålla ett högre tempo i arbetet med beredskapsförberedelser utifrån de prioriterade

uppgifterna. Kommunerna i kategori 1 bör också under perioden kunna inleda arbete med övriga uppgifter – d.v.s. ledningsansvar, geografiskt områdesansvar och rapportering.

Den del av ersättningen som baseras på invånarantal ska för år 2018 till 2020 utgå från invånarantalet i respektive kommun den 31 december 2017.

Ersättningen betalas ut senast den 30 juni respektive år. Inför första utbetalningen får kommunen reda på storleken på sin årliga ersättning.

Principer för beräkning av ersättning finns i bilaga 1. Bilaga 1 omfattas av försvarssekretess (15 kap. 2§ offentlighets- och sekretesslagen 2009:400).

1.3 Myndigheternas stöd till kommunerna

Enligt denna överenskommelse ska MSB och andra myndigheter stödja kommunernas arbete med civilt försvar. Stödet ska kopplas direkt till de åtgärder som beskrivs i överenskommelsen. Stödet till kommunerna kommer, i samverkan mellan kommuner, länsstyrelser och myndigheter, att utvecklas under perioden. Kommunerna ska involveras och bidra i arbetet. Beredskapsförberedelserna i kommunerna bör sedan genomföras i takt med att stöd i form av bl.a. vägledning och utbildningar finns på plats.

För de tre prioriterade uppgifterna lämnas följande inriktning för stödet:

- (1) **Kompetenshöjning gällande totalförsvar:** De regionala totalförsvarskonferenserna genomförs under 2018. Kartläggning av lagstiftning och framtagande av systematiskt koncept för kunskapsspridning beräknas vara klart i början av 2019. Kommunen kan påbörja arbetet med uppgifterna under 2018 och genomföra dem 2019.
- (2) **Säkerhetsskydd:** De regionala utbildningarna i säkerhetsskydd genomförs under 2018. Vägledningarna väntas vara klara i början av 2019. Kommunerna kan påbörja uppgifterna under 2018 och genomföra dem under 2019 och 2020.
- (3) **Krigsorganisation och krigsplacering:** Vägledning och planeringsförutsättningar ska vara klara från andra halvan av 2019. Kommunerna kan påbörja uppgifterna under andra halvan av 2019 och under 2020.

MSB kommer på sin webbplats med start hösten 2018 att publicera arbetsläget i utvecklingen av stöd, samt befintliga vägledning m.m.

1.4 Kristidsverksamhet

Uppgifter enligt LEH 3 kap. 3 § avseende kristidsverksamhet finns inte med i denna överenskommelse för perioden 2018-2020. Kristidsverksamheten kommer att lyftas in i arbetet med civilt försvar när förutsättningarna för detta finns på plats.

2. Prioriterade uppgifter

Nedan följer en beskrivning av de för perioden 2018 till 2020 prioriterade uppgifterna som kommunerna särskilt ska arbeta med avseende civilt försvar.

2.1 Kompetenshöjning gällande totalförsvar

Förtroendevalda och tjänstemän i kommunerna behöver ha grundläggande kunskaper om de författningar och arbetssätt som gäller vid höjd beredskap, krigsfara och krig. Det är angeläget att kunskapen om totalförsvaret ökar.

Kommunens uppgift:

- Nyckelpersoner¹ i kommunens organisation ska under perioden genom utbildning ges kunskaper om höjd beredskap och totalförsvar.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen bör genomföra regionala utbildningar och konferenser för att höja kompetensen gällande totalförsvar.
- MSB ska i samverkan med Försvarsmakten och kommunala företrädare ta fram ett koncept för systematisk kunskapsspridning om totalförsvaret och planeringen inför höjd beredskap. I konceptet kan ingå seminarier, webb-utbildningar, kurser samt utbildningsmaterial.
- MSB ska göra en sammanställning och ta fram grundläggande utbildning avseende det regelverk som gäller för kommuner inför och vid höjd beredskap.

---

¹ Med nyckelpersoner avses minst kommunstyrelsen och kommunledningen.

2.2 Säkerhetsskydd

Arbetet med beredskapsförberedelser inom det civila försvaret skapar behov av ett utökat och stärkt arbete med säkerhetsskydd. Säkerhetsskydd handlar om att skydda verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten.

Uppgifter enligt lag:

Kommunen ska vidta nödvändiga förberedelser för att i arbetet med beredskapsförberedelser, enligt 3 kap. 1-5§ LEH på ett säkert sätt kunna hantera frågor som är av vikt för Sveriges säkerhet. Säkerhetsskyddslagens (1996:627) och den kommande säkerhetsskyddslagens (2018:585) bestämmelser ska kunna tillämpas i erforderlig omfattning.

Kommunens uppgifter:

- Kommunen ska ha en säkerhetsskyddschef.
- Kommunen ska ha rutiner och materiel (säkerhetsskåp m.m.) för att kunna hantera uppgifter som omfattas av sekretess och som rör Sveriges säkerhet utan att de röjs, ändras eller förstörs.
- Kommunen ska under perioden 2018-2020 etablera en process för säkerhetsskyddsanalys samt analysera prioriterade delar av kommunens verksamhet.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen bör stödja kommunens arbete med säkerhetsskydd.
- MSB ska med stöd av Säkerhetspolisen ta fram en vägledning för kommuners arbete med säkerhetsskyddsanalys.
- MSB ska ta fram en vägledning i praktiskt arbete med säkerhetsskydd och signalskydd (säkerhetsskåp, datorer, lokaler m.m.).
- MSB ska genomföra regionala utbildningar avseende säkerhetsskydd.
- MSB ska tillhandahålla en grundläggande interaktiv utbildning i säkerhetsskydd.

Förtydliganden:

Enligt säkerhetsskyddsförordningen (1996:633) ska alla kommuner ha en säkerhetsskyddschef, om det inte är uppenbart obehövligt. Enligt denna överenskommelse ska samtliga kommuner ha en säkerhetsskyddschef, då detta är en förutsättning för att kommunerna ska kunna samverka med länsstyrelsen och Försvarsmakten avseende totalförvarsfrågor.

Den 1 april 2019 träder en ny säkerhetsskyddslag (2018:585) i kraft. Uppgifterna i överenskommelsen är formulerade utifrån den terminologi som används i den nya lagen.

2.3 Krigsorganisation och krigsplacering

Uppgifter enligt lag:

Kommuner och landsting ska vid höjd beredskap, enligt 7 § lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap, vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret.

Kommuner ska enligt, 4 § FEH, ha de planer som behövs för att kunna upprätthålla sin verksamhet under höjd beredskap. Planerna ska innehålla uppgifter om den verksamhet som ska bedrivas under höjd beredskap med information om bl.a. krigsorganisation och vilken personal som ska tjänstgöra i organisationen.

Kommunens uppgifter:

- Kommunen ska under perioden påbörja en planering för sina uppgifter inom totalförsvaret. Planeringen ska avse den verksamhet som kommunen ska bedriva under höjd beredskap samt dess krigsorganisation och krigsplaceringar.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen bör genomföra utbildning i metod kring beredskapsplanläggning och krigsplacering samt stödja kommunen i planeringen.
- MSB ska tillsammans med företrädare för länsstyrelserna och för kommunerna ta fram en vägledning för krigsorganisation och krigsplacering i kommun.
- MSB ska tillsammans med Försvarmakten och företrädare för kommunerna ta fram övergripande planeringsförutsättningar för den planering för det civila försvaret som kommunerna ska genomföra enligt överenskommelsen.

Förtydligande:

Kommuner i kategori 1 ska delta i länsstyrelsens analysarbete avseende stöd till Försvarmakten vid höjd beredskap samt bör delta i arbetsgrupper anordnade av MSB och Försvarmakten.

3. Övriga uppgifter

3.1 Ledningsansvar

Uppgifter enligt lag:

Vid höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen enligt, 3 kap. 2 § LEH, för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva.

Kommunens uppgifter:

- Kommunen bör utbilda och öva kommunstyrelsen i uppgiften att under höjd beredskap ansvara för kommunens ledning.
- Kommunen bör inom ramen för den statliga ersättningen medverka i utbildningar och övningar som anordnas av länsstyrelsen och delta i övning anordnad av annan statlig myndighet.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen bör stödja kommunen bl.a. med övningar och utbildningar för ledning av verksamhet under höjd beredskap.
- Länsstyrelsen ges möjlighet att söka medel från anslag 2:4 Krisberedskap för kommunens förberedelser och deltagande i större övningar (t.ex. TFÖ 2020) där extra ersättning till kommunen är motiverad.
- MSB ska utveckla sitt koncept för samverkan och ledning för höjd beredskap/civilt försvar.
- MSB ska ta fram färdiga övningar för att öva kommunstyrelsen att leda verksamhet vid höjd beredskap enligt konceptet "Öva enkelt".

Förtydligande:

Rådgivning och vägledning angående ledningsplatser samt ekonomiskt bidrag för tekniska åtgärder för ledningsplats ingår inte i överenskommelsen, utan hanteras vid behov i en egen process hos MSB.

3.2 Geografiskt områdesansvar

I det geografiska områdesansvaret finns en förberedande del som är nödvändig för att såväl fredstida krishantering som den verksamhet som ska bedrivas under höjd beredskap ska fungera. Många kommuner har ett samverkansorgan för krisberedskap, som används för den förberedande delen av det geografiska områdesansvaret.

Formerna för hur det geografiska områdesansvaret ska tillämpas inför och vid höjd beredskap kommer att utvecklas under de kommande åren.

Uppgifter enligt lag:

Kommuners geografiska områdesansvar, som regleras i 3 kap. 4 § LEH, innebär att kommunstyrelsen under höjd beredskap ska verka för att den verksamhet som bedrivs i kommunen av olika aktörer samordnas och för att samverkan kommer till stånd mellan dem som bedriver verksamheten.

Kommunens uppgifter:

- Kommunen bör informera berörda lokala aktörer om arbetet med beredskapsförberedelser och möjligheter till samverkan på lokal nivå.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen bör stödja kommunen i utvecklingen av geografiskt områdesansvar inför och vid höjd beredskap.
- MSB ska i samverkan med Försvarmakten och kommunala företrädare ta fram ett informationsmaterial som är anpassat till ovanstående åtgärd.

3.3 Rapportering

Uppgifter enligt lag:

Kommuner ska under höjd beredskap, enligt 3 kap, 5 § LEH hålla den myndighet som regeringen bestämmer (länsstyrelsen) informerad om beredskapsläget och de övriga förhållanden som har betydelse för det civila försvaret i kommunen.

Kommunens uppgifter:

- Kommunen ska medverka vid införandet av ett tilldelat tekniskt system för informationsutbyte.
- Kommunen ska i samverkan med länsstyrelsen implementera rutiner för rapportering och för lägesbilder.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen och MSB ska utveckla och implementera en etablerad lösning som omhändertar kraven såväl tekniskt, fysiskt som administrativt för att kommunen ska kunna utbyta information som rör Sveriges säkerhet med respektive länsstyrelse och inom länet med kommuner och privata aktörer.
- Länsstyrelsen och MSB ska återföra information från andra statliga myndigheter till kommunerna i de frågor som har påverkan på kommunernas beredskapsplanering.

Förtydligande:

Kommunen ska medverka vid införandet av ett tilldelat tekniskt system för informationsutbyte, under förutsättning att införandet inte medför några större kostnader för kommunen.

Diariern
SKL 18/01807
MSB 2018-05681

Bilaga 1 – Ersättning

Bilaga 1 omfattas av försvarssekretess (15 kap. 2§ offentlighets- och sekreslagen 2009:400).

Bilaga 2 - Uppföljning

Uppföljningen ska ske gentemot de uppgifter som kommunerna har enligt LEH och särskilt de prioriterade uppgifter som anges i denna överenskommelse. Fokus i uppföljningen ska ligga på att kommunen har påbörjat uppgifter.

Uppföljning av kommunens arbete med civilt försvar ska samordnas med uppföljning av Överenskommelse om kommunernas krisberedskap.

Hela ersättningen ska användas till uppgifterna i denna överenskommelse. Det är möjligt att inom överenskommelsens period spara en större del av ersättningen till kommande år i syfte att genomföra denna överenskommelsens uppgifter. Kommunen ska då ha en plan för hur ersättningen ska användas kommande år. Däremot är det inte möjligt att spara denna periods ersättning till efter perioden. I enlighet med de principer som gäller för när ersättningen kan reduceras eller falla bort, kan MSB besluta om en lägre ersättning för en kommun som inte har en plan för hur oförbrukade medel ska användas.

MSB kommer att ta fram och distribuera anvisningar för den ekonomiska hanteringen i kommunerna i anslutning till överenskommelsen. MSB kommer vidare komplettera befintlig processbeskrivning för uppföljning av kommunernas krisberedskap med vad som gäller för arbetet med civilt försvar.

Principer för när ersättningen kan reduceras eller falla bort

Länsstyrelsen kan i enlighet med FEH föreslå för MSB att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort. MSB fattar beslut om reducerad ersättning utifrån länsstyrelsens rapportering. Hur mycket som ska reduceras eller falla bort avgörs från fall till fall. Reduktion av den ersättning som kommunen får för utförandet av uppgifter enligt LEH ska ske i proportion till hur stor del av arbetet som utförts.

Följande principer ligger till grund för beslutet om att en del av ersättningen för uppgifterna ska reduceras eller falla bort:

- om en kommun inte påbörjat arbetet med de prioriterade uppgifterna i denna överenskommelse
- om ersättningen finansierar annan verksamhet än den som är beskriven som ersättningsgill i lagen eller denna överenskommelse
- om en kommun 12 månader efter periodens slut har oförbrukade medel ska dessa återbetalas

MSB:s beslut om reducerad ersättning kan överklagas i enlighet med 8 kap. 1 § LEH. För formerna för överklagande samt fastställande och beräkning av överklagandetid hänvisas till förvaltningslagen (2017:900).

Länsstyrelsen ska uppmärksamma kommunen på de brister som identifierats i uppföljningsarbetet. Kommunen ska med stöd av länsstyrelsen upprätta en åtgärdsplan för hur bristerna ska hanteras.